

Biologické posouzení - 1. etapa

**pro akci: Inventarizace dřevin včetně
dendrologického průzkumu: "Nemocnice
Pardubického kraje, a.s., Litomyšlská
nemocnice – revitalizace parkových ploch“**

Fáze 02 (09/2023) Biologické posouzení pro základní plochu č.3
(„nemocniční park, areál nemocnice“)

**Zadavatel: doc. Ing. Lukáš Štefl PhD, Šteflůvi - ateliér
pro zahradní a krajinářskou architekturu,
Partyzánská 1277, 570 01 Litomyšl
IČ: 87804565**

**Zpracoval: Lubor Urbánek, prom.biol.,
U Školek 991, 570 01 Litomyšl**

1. ÚVOD

Studie zahrnuje biologické posouzení parkových ploch, okolí pavilonů, hospodářských budov a parkovacích ploch na pozemku nemocnice Litomyšl se zřetelem na výskyt zvláště chráněných druhů živočichů ve smyslu vyhlášky č.395/92 Sb. k zákonu 114/92 ve znění pozdějších předpisů. Jižní část těchto pozemků (v současnosti převážně nevyužívaných) byla posouzena v první části studie.

Akce byla Pardubickým krajem rozdělena na dvě fáze. Fáze 01: proběhla v 07/2023, řešila biologické posouzení základní plochy č.1 („okolí hlavní budovy“ nemocnice) a základní plochy č. 2 (neudržovaný „zadní park“). Po projednání výsledků a participativní schůzce zástupců dotčených institucí a veřejnosti, bylo Pardubickým krajem rozhodnuto, že bude zpracováno biologické posouzení na celý areál nemocnice. Tj. v 08-09/2023 proběhla fáze 02, která vyhodnotila základní plochu č. 3 (tj. zbývající areál nemocnice – viz kapitola 3. Posuzované území).

2. METODIKA A MATERIÁL

Vzhledem k nevelké rozloze zkoumané plochy, jejímu přesnému ohrazení a tím i přehlednosti, byla pro faunistický průzkum ptáků použita pouze jediná metoda, metoda přímého odečtu (Janda, Řepa 1986).

Pro charakteristiku stupně hnízdění byla použita mezinárodní škála (ŠTASTNÝ, BEJČEK, HUDEC 1997), nově upravená pro mapování 2014 až 2017:

A 0 nehnízdící

- 1 druh pozorovaný v době hnízdění ve vhodném hnízdním prostředí
- 2 zjištění zpívajícího samce nebo zaslechnutí hlasů souvisejících s hnízděním

B 3 pár ptáků pozorovaných v hnízdní době ve vhodném hnízdním prostředí

- 4 zjištění hnízdního okrsku na základě opakovaného teritoriálního chování jedince (např. zahánění soka, zpěv apod.) na témže stanovišti v odstupu jednoho týdne
- 5 pozorování toku, vzájemného imponování nebo páření ptáků
- 6 vyhledávání předpokládaných hnízdišť
- 7 vzrušené chování a varování ptáků, pravděpodobně v blízkosti hnízda či mládřat
- 8 přítomnost hnízdní nažiny u odchycených ptáků
- 9 ptáci pozorováni při stavbě hnízda nebo hloubení hnízdní dutiny

C 10 odpoutávání pozornosti od hnízda nebo mládřat a předstírání zranění

- 11 nález použitého hnízda, obydleného či opuštěného v době mapování (se zbytky skořápek)
- 12 nález čerstvě vyvedených mládřat
- 13 pozorování ptáků přiletujících k hnízdu (odlétajících od hnízda), zejména u vysoko umístěných hnízd, hnízdních dutin nebo jinak nepřístupných hnízd, pozorování ptáků sedících na snůšce
- 14 pozorování ptáků při odnášení trusu od hnízda nebo přinášení potravy mládřatům
- 15 nález hnízda s vejci
- 16 nález hnízda s mládřaty

V případě savců, plazů a obojživelníků byly sledovány pobytové stopy, u bezobratlých pak kromě přímého pozorování i smýkání.

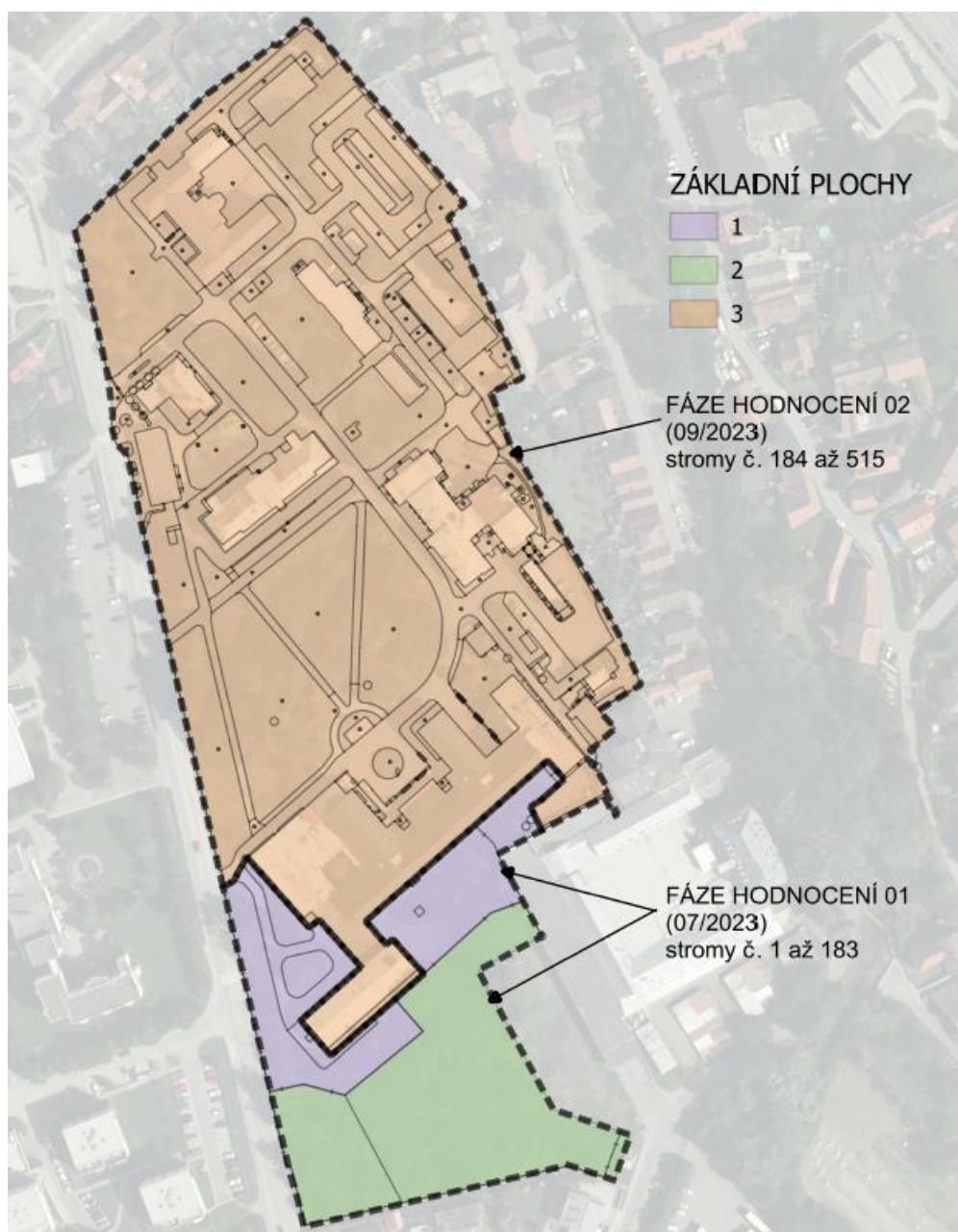
Zvláště chráněné druhy živočichů jsou označeny § (ohrožené), §§ (silně ohrožené), §§§ (kriticky ohrožené)

Celkem byly provedeny 3 kontroly: 9., 10. a 12.8.2023

3. POSUZOVANÉ ÚZEMÍ

Předmětem tohoto biologického posouzení byla **pouze základní plocha č. 3**, dle schématického plánu areálu níže.

Základní plocha č. 1 a č.2 byla posouzena samostatným biologickým posouzením v termínu 07/2023 (viz fáze hodnocení 01)

4. PŘÍRODNÍ POMĚRY LOKALITY

Posuzovaná lokalita se nachází v nadmořské výšce 347 m na jižním okraji Litomyšle. Geologické podloží tvoří druhohorní usazeniny mladší křídý (svrchní a střední turon) - jemnozrnné vápnité pískovce, prachovce a slínovce, označované také jako opuka. Ty jsou překryty kvartérními usazeninami, zejména aluviálními náplavy řeky Loučné. Řeka protéká od zkoumaného území ve vzdálenosti cca 50 m.

Litomyšl leží v mírně teplém klimatickém okrsku, průměrné roční teploty dosahují hodnoty 7,7°C. Srážkové úhrny činí 729 mm, převažuje severozápadní proudění vzduchu (NOVÁK, ROLEČEK 2010).

5. POPIS STÁVAJÍCÍHO STAVU VEGETACE

Zhruba dvě třetiny sledovaného území, zejména parcely 1313/4,5,16,18,31, 34,35,40, 98, 107, 1918/13, 2303/14, jsou parkově upraveny (stříhané trávníky, živý plot z pámelníku poříčního (*Symphoricarpos albus*) a srstky angreštu (*Ribes uva-crispa*), méně často tavolníku van Houtteova (*Spiraea x van Houttei*). Zastoupeny jsou solitérní jehličnany (borovice lesní (*Pinus sylvestris*), ojediněle i borovice černá (*Pinus nigra*), smrk pichlavý (*Picea pungens*), modřín opadavý (*Larix decidua*), tis červený (*Taxus baccata*), třešeň, sakura (*Prunus sp.*) buk lesní (*Fagus sylvatica*), javor mléč (*Acer platanoides*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), javor babyka (*Acer campestre*), lípy srdčité (*Tilia cordata*), akáty (*Robinia pseudoacacia*) a zeravy (*Thuja sp.*). Z dalších nepůvodních dřevin je častější šácholan Soulangeův (*Magnolia x soulangeana*) či katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*).

Při severní hranici pozemku se nachází celá řada náletových dřevin a zplanělých kulturních dřevin. Je to šefík (*Syringa vulgaris*), líska (*Corylus avellana*), bez černý (*Sambucus niger*), svída krvavá (*Svida sanguinea*), dub letní (*Quercus robur*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), ořešák královský (*Juglans regia*), topol osika (*Populus tremula*). Místy se vyskytuje posed bílý (*Brionia alba*).

Trávníky jsou tvořeny jíllem vytrvalým (*Lolium perenne*) a jíllem mnohokvětým (*Lolium multiflorum*). Zastoupen je i jetel plazivý (*Trifolium repens*), sedmikráska chudobka (*Bellis perennis*), jitrocel prostřední (*Plantago media*), jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata*), zvonek řepkovitý (*Campanula rapunculoides*), pampeliška lékařská (*Taraxacum sect. Taraxacum*), máchelka podzimní (*Scorzoneroidea autumnalis*), škarda dvouletá (*Crepis biennis*), jahodník trávnice (*Fragaria viridis*), svízel bílý (*Galium album*) a černohlávek obecný (*Prunella vulgaris*). Ve stinných a vlhkých místech traviny nahrazuje bršlice koží noha (*Aegopodium podagraria*), krabilice mámivá (*Chaerophyllum temulum*) a řídce i bolševník obecný (*Heracleum sphondylium*).

Podél komunikací se vyskytují druhy dobře snášející sešlapávání jako jitrocel větší (*Plantago major*), lipnice roční (*Poa annua*), pýr plazivý (*Elymus repens*), truskavec obecný (*Polygonum australe*), průtržník lysý (*Herniaria glabra*).

V severovýchodní části areálu bylo vybudováno parkoviště s doprovodnou zelení : skalník (*Cotoneaster sp.*), mochna křovitá (*Potentilla fruticosa*), vrbina tečkovaná (*Lysimachia punctata*), denívka plavá (*Heimerocallis fulva*). Výsadba byla ošetřena mulčovací kůrou, v současnosti mnohočetně prorůstající řadou plevelných rostlin jako např. opletník plotní

(*Calystegium sepium*), mléč zelinný (*Sonchus oleraceus*), kapustka obecná (*Lapsana communis*), mochna plazivá (*Potentilla reptans*), mochna přímá (*Potentilla recta*).

Na tyto plochy navazují porosty ruderalu s vysokostébelnatými druhy rostlin jako jsou kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), locika kompasová (*Lactuca serriola*), merlík bílý (*Chenopodium album* agg.), pelyněk černobýl (*Artemisia vulgaris*), srha říznačka (*Dactylus glomerata*), a nálet vrby jívy (*Salix caprea*). Právě parkovací plochy a porosty ruderálního charakteru jsou místy s častějším výskytem bezobratlých.

6. VÝSLEDKY

6.1. Přehled druhů SAVCI (MAMMALIA)

Kuna skalní (*Martes foina*)

Nalezeny pobytové stopy, značky z trusu.

Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*) §

Zastižena v nemocničním parku.

Dále je pravděpodobný výskyt **bělozubky šedé (*Crocidura suaveolens*)**, ale musel by být dokázán odchyttem nebo nálezem uhynulého jedince. V okolí nemocnice je běžná.

6.2 PTÁCI (AVES)

1. Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

B3, §

Hnízdí v areálu nemocnice na komínu cihelny. Během terénních pozorování zjištěn pár dospělých ptáků.

2. Poštolka obecná (*Falco tinnunculus*)

C 12

Hnízdí v otvoru po větráku v budově bývalého dětského oddělení, během prohlídky zkoumaného území pozorování mladí ptáci v okolí hnízda na častých přeletech.

3. Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*)

A2

Pozorována při všech kontrolách. Časté houkání samce.

4. Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

A1

V parkových plochách pozorování jednotliví ptáci.

5. Žluna zelená (*Picus viridis*)

A2

9.8. pozorován volající samec.

6. Strakapoud velký (*Dendrocopos major*)

A2

9.8.2023 pozorován volající jedinec.

7. Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

A0, §

Zaletuje z okolních hnízdišť, na přeletu pozorována 12.8.2023

8. Jiříčka obecná (*Delichon urbica*)

C 11

Hnízdí na budově monobloku, v území běžně pozorována na přeletu.

9. Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

A2

Zaletuje jednotlivě za potravou.

10. Kos černý (*Turdus merula*)

C12

Pozorován zpravidla jednotlivě při sběru potravy, 10.8. vzrostlá mláďata.

11. Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

C11

10.8. nalezeno použité hnízdo v živém plotu v parku před budovou kožního oddělení.

12. Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

A1

Jednotliví ptáci pozorováni při všech kontrolách.

13. Sýkora koňadra (*Parus major*)

A1

Zastižena při všech návštěvách ve sledovaném území.

14. Sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*)

C12

10.8.2023 pozorováni jednotliví ptáci.

15. Brhlík lesní (*Sitta europaea*)

A2

Jeden ex. zaznamenán 9.8.2023.

16. Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

A2

Hnízdí na budovách v areálu nemocnice. Jednotlivě pozorován během všech kontrol.

17. Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*)

A2

10.8.2023 na lokalitě pozorován 1 ex.

18. Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

A2

12.8.2023 zastižen zpívající samec.

19. Zvonek zelený (*Carduelis chloris*)

A2

Ve staré výsadbě thují pozorován při všech návštěvách.

6.3. Bezobratlí - přehled zjištěných druhů:

MÁLOŠTĚTINATCI (*Oligochaeta*)

Žížala obecná (*Lumbricus terrestris*)

Žížala mléčná (*Octolasion lacteum*)

KORÝŠI (*Crustacea*)

Stínka zední (*Oniscus asellus*)

MŠICOSAVÍ (*Sternorhyncha*)

Mšice maková (*Aphis fabae*)

PLOŠTICE (*Hemiptera*)

Ruměnice pospolná (*Pyrrhocoris apterus*)

MOTÝLI (*Lepidoptera*)

Babočka bodláková (*Vanessa cardui*)

Okáč luční (*Maniola jurtina*)

Bělásek řepový (*Pieris rapae*)

DVOUKŘÍDLÍ (*Diptera*)

Moucha domácí (*Musca domestica*)

Bzučivka zlatolesklá (*Lucilia sericata*)

Bráněnka kovolessklá (*Chloromyia formosa*)

Pestřenka rybízová (*Syrphus ribesii*)

BLANOKŘÍDLÍ (*Hymenoptera*)

Včela medonosná (*Apis mellifera*)

Vosa obecná (*Vespula vulgaris*)

Mravenec drnový (*Tetramorium caespitum*)

Čmelák zahradní (*Megabombus hortorum*)

7. ZÁVĚR

Celkem bylo ve zkoumaném území zaznamenáno 19 druhů ptáků, 2 druhy savců a 16 druhů bezobratlých. Obojživelníci ani plazi nebyli pozorováni. Z tohoto výčtu druhů spadají 2 druhy ptáků do zvláště chráněných druhů živočichů“ dle Vyhl. MŽP č. 395/1992 Sb. V kategorii ohrožený 2 druhy (čáp bílý a vlaštovka obecná). Ve případě čápa bílého se

jedná o hnízdění v areálu nemocnice, v případě vlaštovky obecné o náhodná pozorování na přeletu bez žádné vazby na zkoumané území. Ze savců byl zjištěn jeden druh (veverka obecná) v kategorii ohrožený.

Menší počet pozorovaných druhů ptáků je dán roční dobou, průzkum byl prováděn po období hnízdění na počátku podzimního tahu, kdy řada běžných druhů již zkoumanou plochu opustila. Jedná se např. o pěnici černohlavou a slavíkovou, pěnkavu obecnou.

Zjištěný počet druhů bezobratlých je relativně nízký. To je dáno jednak hospodařením na lokalitě (zejména sečení travních porostů), silným zastíněním většiny ploch vzrostlou zelení a také suchým klimatem ve dnech monitoringu. Žádný ze zjištěných druhů nepatří mezi zvláště chráněné druhy.

Ve srovnání s Národní databází ochrany přírody (NDOP) nebyly zaznamenány tyto druhy: červenka obecná (*Erythacus rubecula*) a králíček ohnivý (*Regulus ignicapillus*). Oba patří k běžně široce rozšířeným druhům a mohou se ve zkoumaném území vyskytnout.

Celkově lze konstatovat, že zkoumané území nemá pro ochranu přírody větší význam a je možno lokalitu využít k parkovým úpravám.

8. LITERATURA

- JANDA J., ŘEPA P., 1986: Metody kvantitativního výzkumu v ornitologii. MOS, Přerov
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V., HUDEC K., 1997: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985-1989. H&H, Jinočany
- NOVÁK P., ROLEČEK J., 2010: Fytogeografická charakteristika Litomyšlska. Pomezí Čech, Moravy a Slezska, svazek II: 164 - 211. Regionální muzeum Litomyšl.

9. FOTODOKUMENTACE

Pohled na největší park mezi monoblokem a internou.

Stará výsadba u interny.

Cypřišky za budovou kožního oddělení.

Výsadba na parkovišti.

Ruderál u SV hranice areálu.

Posed bílý

Čáp bílý

Hnízdo jirčky.

Kos černý

Ruměnice pospolná

Bzučivka zlatozelená

Pestřenka rybízová